

PRIMERA APROXIMACIÓ A LA TOPONÍMIA DE LLORENÇ (URGELL)

Santi ARBÓS GABARRÓ

OBJECTIUS I MÈTODE

Aquest petit treball intenta ser un primer apropament a la toponímia present del terme de Llorenç (4 km², aproximadament), un nucli de l'actual municipi de Sant Martí de Riucorb.

Per tal de poder-lo dur a terme s'ha efectuat primerament una recollida oral de topònims, mitjançant l'observació visual del territori des de diversos llocs elevats, amb l'inestimable ajut de Jaume Moncusí Capdevila (de cal Xepe), de 74 anys, pagès retirat, natural i resident a la població.

El material recollit s'ha ordenat en diferents apartats segons les seves característiques (orònims, trossos, partides...) i seguint un criteri alfabètic, en primer lloc el determinatiu i després el genèric o apel·latiu. No s'ha realitzat una transcripció fonètica detallada, llevat d'algun cas, ja que el parlar de Llorenç pertany al català nord-occidental (pel que fa al consonantisme i a part del vocalisme, bàsicament), amb alguns trets de transició a l'oriental (que afecta a una altra part del vocalisme, principalment). Per aquest motiu, generalment, "a" àtona es correspon a [a], "e" àtona = [e] i "o" àtona = [o]; tanmateix com que existeixen casos de neutralització ("e" = [a] i "o" = [u]) i el resultat de "e" tònica provinent de E llarga i I breus és desigual ([e] o [ɛ]), en els casos dubtosos s'ha subratllat la vocal (o d'altres segments) de l'entrada i s'ha transcrit a continuació ([a], [e], [u], [è], [é], [ò], [ó]...). D'aquesta manera, copsar la pronúncia exacta hauria de ser relativament senzill per qui conegui mínimament la fonètica nord-occidental. Per tal de facilitar aquesta pronúncia, les normativitzacions han estat mínimes, així, per esmentar només un cas, hem mantingut els articles tradicionals *l'ollos*, vius a la zona, que en un treball de tipus més normatiu segurament hauríem substituït per *el·els*.

Quant a les referències documentals que acompanyen algunes entrades, agraïm la col·laboració de Núria Moncusí que amablement ens les ha facilitades d'una investigació anterior, amb l'advertiment que pertanyen a fons privats de la zona que a hores d'ara són absolutament inaccessibles.

Alguns cops es dona una breu informació referent al topònim, la situació principalment, mentre que en d'altres s'intenta assajar una explicació o etimologia, recolzant-se sobretot en l'*Onomasticon Cataloniae* de Coromines.

Llorenç (471 m), adjectivat de *Rocafort* o de *Vallbona*, es troba situat a la vessant obaga del fondo de les Sorts, és a dir, a l'esquerra del que alguns anomenen la riera de Maldanell, al peu de la carretera que va de Maldà a Vallbona de les Monges. Històricament, les prime-

res notícies són de 1060, amb una cessió del castell i quadra de Ramon de Cardona a Gombau Joan (Piquer 1981, 25). Va pertànyer a la baronia del monestir de Vallbona, des de la fundació del cenobi (1153) fins al segle XIX, i al municipi de Rocafort de Vallbona (format pels pobles de Rocafort, Llorenç i el Vilet) que el 1972 va ser incorporat al de Sant Martí de Maldà per formar el de Sant Martí de Riucorb. La població (actualment uns vuitanta habitants), dedicada fonamentalment a l'agricultura i la ramaderia (granges), té tendència a la baixa. Posseeix una petita església renaixentista dedicada a sant Abdó i sant Senén i una creu de terme, situada davant de cal Bergadà, amb un fust (7,10 m) que algú ha considerat que era el més llarg de Catalunya fet d'una sola peça (Piquer 1981, 24).

Quant al nom del poble, prescindint del determinatiu de pertinença, hi ha una certa tendència a ortografiar-lo *Llorens* basant-se en la hipòtesi que sigui un plural del substantiu *llorer* (fenomen esmentat en Farré-Moix 1993, 9). Tanmateix la pronúncia actual [lɔ'rens] del mateix lloc, com la constatada entre la gent més gran de Maldà [lɔw'rens], indiquen clarament que l'ètim ha de ser el mateix que el del nom personal *Llorenç* (<LAURENTIUS), la qual cosa implica que, en principi, també s'hauria de grafiar així (cf. Turull 1991, 228). Això concorda amb les primeres documentacions escrites que tenim del lloc i que daten de 1060 ("ipsa rocha que vocantur Sancti Laurentii", Piquer 1981, 25), encara que d'altres, com Turull en la referència susdita, dubta d'aquesta identificació ja que en tota la documentació posterior no torna a aparèixer el *sant*. Si fos un plural de *llorer*, hauríem d'esperar lògicament [lɔ'res] o, com a màxim, [lɔ'rens].

PARTIDES I PARATGES DIVERSOS

Albereda, l [a] [è]

"Ítem mitja sort a l'Albereda y vinya" (CL1565: LXXIIr.); "partida de las Albaredas" (CL1786: 221r.); "partida de la Albereda" (CL1786: 248r)

Al límit amb Vallbona. L'informador ens comunica que abans pertanyia al terme d'aquesta població veïna.

Alzina, l'

"a la Alsina" (CL1565: LXXIr.); "partida de la Alsina" (CL1786: 190)

Aubac, l'

Avellaners, lo Racó els [ø][e]

Tocant al terme de Vallbona. Sembla un nom bastant modern.

Bassa, lo Davall de la [e]

Anomenat així per la situació, a sota de l'antiga bassa, on hi ha l'actual dipòsit de l'aigua.

Caugròs, lo

"a la partida del Belinar o Caugròs" (CL1565: LXXX); "partida del Cau Gros" (CL1786: 201r)

La partida de(l) *Bellinar* molt esmentada antigament ara no és recordada. La primera referència, però, ens permet identificar-la, no sabem amb quina exactitud, amb *lo Caugròs* actual.

Collada, la

Hi passa el camí del Vilet o de la Collada. Està situat, justificant el seu nom, a la carena de la serralada on parteixen els termes de Llorenç i el Vilet.

Comcroat, la [la koŋ'krwat] / [la kroŋ'kwat]

"a la partida nomenada la Coma d'en Croat" (CL1565: LXXVIII); "a la Coma d'en Cruat" (CL1565: LXXXVIIr.)

S'observa una certa vacil·lació en la pronúncia, per metàtesi. El significat sembla clar "la coma

pertanyent a algú anomenat (de cognom o renom) Croat”. Situat al límit amb el terme de Maldà.

Compregona, la [ó]

“Ítem una part de tros en la Coma Pregona” (CL1565: LXVIIIr); “partida la Comapregona” (CL1786: 189)

De *coma* “petita vall o fondo” més *pregona* “profunda”. En el terme veí de Maldà hi ha la *Comapregona*, segons ens comunica l’informant, sense la síncope que afecta el topònim de Llorenç.

Comunclot, la [la komuŋ’klɔt] / [la kumuŋ’klɔt]

“a la partida del Clot” (CL1565: LXXIIr); “partida dita lo Comellar del Clot” (CL1786: 205r.); “partida de la Coma del Clot” (CL1786: 217r.)

A la part solana del fondo principal. Es podria arribar a pensar que *clot*, ací en època més antiga, i *coma*, posteriorment, són en certa manera sinònims i que la combinació actual és tautològica (cf. DECat II, 765-771, “Clot” i especialment alguns derivats com “clota”, “clotada”, “cloterada”...).

Comvidal, la

“a la Coma d’en Vidal” (CL1565: LXVIII); “la Coma d’en Vidal” (CL1786: 225r.)

Creueta, la [la kre’weta]

“partida de la Creueta” (CL1786: 201)

S’explica que en aquesta zona les restes d’una creu encara eren visibles a principis d’aquest segle.

Culroig, lo [ò]

“a la partida del Coll Roig” (CL1565: LXIX); “partida del Coll Roig” (CL1786: 186)

Semblava, en un principi, un derivat del llatí CUBILE “lloc on fa estació, on sojorna el bestiar”, al qual se li ha afegit l’adjectiu *roig* que segurament fa referència al color del terreny, amb l’evolució normal cuil-roig > culroig (cf. OC IV, 75 pel que fa al quasi homònim *la Culroja* al term d’Er a l’Alta Cerdanya).

Tanmateix, les formes antigues indiquen gairebé sens dubte que es tracta d’un compost amb *coll* com a primer membre i *roig* de segon. L’evolució fonètica de l’alveopalatal lateral [λ] a una laminoalveolar palatitzada és normal davant de vibrant alveolar [r̄] (cf. Recasens 1993, 184). Tanmateix, en el nostre cas, en un grau d’evolució més elevat, la despalatalització ha estat total ([λ]—> [l]). Vist doncs l’ètim, tal volta fóra millor grafiar *lo Colroig*.

Culroig, lo pla del

Estinclar, l’ [a]

“una pessa de terra al Stinclar” (CL1565: LXIXr.); “partida dita del Estich Clar” (CL1786: 192)

Derivat d’*estincle* “llentiscle” amb el sufix *-ar*, indicador de quantitat, significant, doncs, “lloc poblat de llentiscles”. L’evolució fóra LENTISCUS > *LENTISCLU > LESTINCLU > *l’estincle*, on la L- inicial va ser interpretada com l’article romànic, contràriament amb el que va passar amb l’evolució més estesa (*llentiscle*) on L- es va palatitzar (veg. OC IV, 159, *Els Estinclells* (Verdú, Urgell) i *Els Estinglars* (Juncosa Gar.); DECat V, 154-155).

Algú ha imaginat una etimologia popular que faria derivar aquest topònim d’un antic *estany clar* avui desaparegut. Alguna cosa d’això ha degut passar fins i tot a fonts escrites com sembla demostrar-ho la forma *Estich Clar* de 1786.

Hortets, los [è]

“pessa de terra campa y olivers en dit terme y partida dita la Sortanella vuy los Ortets” (CL1786: 186r.)

Pertanyen a Vallbona, però també agafen una zona de Llorenç al Partidor.

Miquel, lo planç de Sant [è] [è]

Dit també *lo pla de Sant Miquel*, pertany gairebé tot a Vallbona, llevat d'un petit tros amb pins. Fa referència a una ermita desapareguda ja en terme d'aquesta població veïna.

Peixeres, les [é]

“partida de les Peixeres” (CL1786: 207)

Un parell de trossos al límit amb Vallbona. Encara que el terme no sigui conegut avui a Llorenç, segurament devia designar una o diverses rescloses o preses en un rierol.

Perdigó, lo [a]

Potser de *perdigó* “poll de la perdiu”. Tanmateix, dins de les partides de l'antic terme de Valerna (actualment incorporat a Preixana i Verdú, Urgell) extretes d'un capbreu de Vallbona de 1785, s'esmenta una *Coma d'en Perdigó* (Piquer 1981, 81). En aquest cas, potser caldria veure *lo Perdigó* com un simple postantropònim.

Planes, les

“les Planes (...) a migjorn ab lo camj de Maldà” (CL1565); “partida de las Planas” (CL1786: 203r)

Al fondo principal, limitant amb el terme de Maldà.

Poble, lo Radere del [é]

Partideta tocant al nucli urbà.

Serra Fosca, la

Es diu que abans hi havia molta vegetació, amb grans arbres, per la qual cosa la claror gairebé no hi penetrava. Malauradament, fa uns anys es va cremar totalment. A Llorenç, *serra* ha substituït pràcticament el mot *bosc*.

Solana, la

Banda del fondo principal més exposada al sol, a l'altre costat d'on hi ha el poble.

Solans, los

“Ítem una part de tros als Solans” (CL1565: LXVIII)

A la Solana.

Sort, la/ les Sorts [ò] [ò]

Partida a la fondalada principal, gairebé tocant al poble. Moltes de les parcel·les tenen un nom particular que acostuma a incloure *Sort* (*la Sort dels Oms, la Sort del Pedrís...*).

Tornellet, lo [è]

“al Tornellet” (CL1565: LXXVr.); “partida de Tornellet” (CL1786: 186); “partida del Tornellet” (CL1786: 232)

Tossal Gros, lo

Abans havia pertangut al terme de la Quadra de Masdéu.

Tres, lo Pla el [è]

Pla boscos i elevat.

Vinya, la

TROSSOS (CAMPS) AMB NOM PROPI

Abadia, l'hort de l'

Era propietat de l'Església i es trobava inclòs dintre de *la parada de la Vila*.

Aiguamoll, la Sort de l' [ò] [ò]

Moltes vegades hi ha aiguamoll, és a dir, el terreny està saturat d'aigua. A les Sorts.

Ambròs, les eixermaes de l' [a] [a]

Badejo, lo [é]

Parcel·la molt petita de terreny, als Solans, la forma de la qual recorda aproximadament un bacallà. La forma *badejo* (afèresi d'*abadejo* que prové del castellà) s'usa impròpiament en aquesta zona, ja d'una manera bastant recessiva, però, com a conseqüència de la semblança de tots dos peixos, en substitució de *bacallà*.

Bergadà, lo Damunt Casa del [e]

Calç, lo Forn de la

A la Compregona, té restes d'un forn on es produïa calç.

Cantó, la parada el

Cantó, la planeta el

Als Solans.

Carrerada, la

“partida la Endorrocada o Carrerada” (CL1786: 196)

El tros esmentat limitava amb la carrerada, és a dir, amb un camí de bestiar. Tocant a la roca Sabata.

Cisquet, la parada el [è]

Clet, lo [lo 'klet]

Un parell de trossos al davall del poble a la zona de les Sorts.

Coranta, lo tros del

Als Solans.

Cova, la Sort de la

Sota una roca que es va trencar hi havia una mica d'aixopluc o coveta. A les Sorts.

Damià, l'hort del

Era, l' [é]

Al voltant de les restes de la pallissa de l'era la Quica.

Era, lo tros de l'

Florengo, lo tros del [è]

Sembla una masculinització del cognom o renom *Florença*. A la zona de la Creueta.

Gatells, los [é]

“dues sorts als Gatells” (CL1565: LXVII); “partida dels Gatells” (CL1786: 201)

L'informant coneix un arbret que dona una espècie de prunes, massa aspres per ser comestibles, que li “sembla que algú en diu *gatells*”. També creu, sense estar-ne, massa segur que hi ha un tipus de raïm que duu aquest nom. A les Sorts.

Hereu, la Sort de l' [a] [è]

Es tracta d'una peça de terra de les Sorts actualment desapareguda com a tal com a conseqüència de treballs d'aplanació.

Hort, la Sort de l'

A les Sorts.

Jagot, lo [ò]

Sense tenir-ne de moment notícies documentals antigues, podríem conjecturar un derivat augmentatiu o despectiu de *jaça*, *jaçot*, amb un possible encreuament amb algun altre membre de la mateixa família com *jaguda*.

Jesús, la Sort

“partida la Sort Jesús” (CL1786: 21)

A les Sorts.

Josepet, lo tros del [u] [è]

Jover, l'Aubac [é]

Potser d'un antic, però que no hem pogut documentar, *l'obac d'en Jover*.

Mallol, lo [ò]

Tindria, com l'entrada següent, el significat originari de "vinya novella". A la partida de la Vinya.

Mallola, la [ò]

A la partida de la Vinya.

Mangesca, la Sort del [i]

A les Sorts.

Mangesca, lo racó el [i]

Marraco, lo tros del

Actualment ja no se la coneix amb aquest nom, corresponent al d'una casa de Vallbona de les Monges (cal Marraco). A la Compregona.

Martí, la Sorteta el [è]

A les Sorts.

Martí, l'hort del

Masia, lo tros de la

Annex a l'edifici anomenat la Masia.

Moros, la Sort dels [ò]

L'informant diu que hi havia uns raïms (negres) o ceps anomenats "moros". Com a simple conjectura, el nom també podria venir del fet, hipotètic i en tot cas no recordat actualment, que en el passat s'hi haguessin trobat algun tipus de restes arqueològiques, ja que popularment és molt normal d'adjudicar "als moros" qualsevol vestigi d'època indeterminada.

Oms, la Sort dels [ó]

"Item altra sort dauall lo pou anomenada dels Homs" (CL1565); "la Sort dels Homs" (CL1786: 240r.)

A les Sorts.

Pascal, lo racó el [ò]

Pastisser, lo tros del [é]

Paton, lo tros del [ò]

Propietat de cal Paton de Vallbona de les Monges (segurament de la combinació i lèxicolització dels prenomes *Pau* i *Ton*). A la Creueta.

Pedris, la Sort del

S'hi va fer un pedris (banc per seure-hi), després de la darrera guerra civil, sota unes freixes. A les Sorts.

Pera, la Sort de la [é]

Del nom d'una casa de Maldà (ca la Pera). A les Sorts.

Pera, lo tros de la [é]

veg. supra. Hi ha una cabana de volta, a la Compregona.

Pere, la Sort del [é]

A les Sorts.

Planeta, la [è]

Un tros tocant al Clet.

Pons, lo Radere de Cal [ò] [é] / Pons, lo Detràs de Cal

"partida prop del lloch y detràs la casa" (CL1786: 201); "partida darrere casa" (CL1786: 202)

Tot i que els textos citats segurament no corresponen a aquesta entrada, el procés de formació

és bàsicament el mateix. La presència en l'enquesta de totes dues formes (*detràs/darrere*, constatades també en la documentació) ens fa conjecturar que potser la forma "detràs" és avui considerada un castellanisme, cosa falsa almenys pel que fa a aquest cas on només fóra un simple arcaisme, i hi ha una certa tendència a evitar-la. O, simplement, el topònim es veu afectat per la substitució *detràs* > *radere/darrere* que ja és general en el llenguatge corrent de Llorenç.

Portella, la [é]

"partida d'en Portell" (CL1786: 226)

Per les afrontacions del document referenciat, segurament *la Portella* i *la partida d'en Portell* són el mateix lloc. A la zona de les Peixeres.

Pou, la Sort del [ˈpou]

Tocant al pou de la Vila. A les Sorts.

Quadro, la Sort del

"partida del Quadro" (CL1786: 231r.)

Segons l'informant, rebia aquest nom perquè era quadrada, encara que actualment ja no ho és en haver-se-li afegit una altra parcel·la. A les Sorts.

Rafelet, l'hort del [è]

Sabatera, la (Sort) [é]

"Ítem una sort de terra campa vulgarment dita la Sort d'en Sabater" (CL1565: LXXXIII)

A les Sorts.

Saulonera, la [é]

Sequeta, lo tros del [è]

Serreta, la [è]

Segons ens indica l'informant, en aquell lloc hi havia hagut una "serreta" ("bosquet" a Llorenç) que es va arrabassar.

Sileta, lo tros del [è]

Solanet, lo [è]

Un parell de trossos als Solans.

Sort Més Amunt, la [è]

Timongda, l'eixermada el [è] [a] [a]

Timongda, lo racó el [è]

Ton, lo racó el [ò]

Torra, la parada el [ó]

A la Compregona.

Travessers, los [é]

L'informant explica que era una parada travessera a altres dues, actualment desapareguda. Si aquest fos l'origen del topònim, potser hauríem de pensar en alguna construcció com "los rengs travessers" o "los olivers travessers" que s'hauria simplificat per donar la forma actual. Comines per *les Travesseres* i afins (OC VII, 340) ho relaciona amb les vies de comunicació que creuen un determinat lloc. A les Sorts.

Trosset, lo [è]

Trudons, lo tros del [ó]

Els de Vallbona en diuen *lo Terme de Llorenç*.

Valandrí, la Sort del [Balan'dri]

"partida nomenada la Sort de Valandí (*sic*) a la partida de Orta" (CL1786: 224r.)

A les Sorts.

Vila, la parada de la

Parcel·la de terreny, a les Sorts, que contenia l'anomenat *hort de l'Abadia*.

Vinya Vella, la [é]

Vinyeta, la [è]

Viu, lo tros del

Xepe, l'hort del [è]

Xepe, la Vinya el [è]

TERMES

Quadra, lo terme de la

“ab lo terme de la Quadra de Masdèu” (CL1786: 207)

Antic terme independent agregat un tros a Llorenç i un altre a Vallbona. Pertanyia a la baronia del monestir de Vallbona de les Monges i l'havien pretès els pobles de Llorenç i els Omells de Na Gaia (Piquer 1981, 35-37).

TURONS, PUNTES, SERRES

Bassa, la punta del Davall de la [e]

Bassa, lo turonet de la Roca la [è]

Caugrossos, la serra dels [ò]

Coix, lo tossal del [ó]

Morull, la punta el / Morull, lo [la 'puntal mo'ruλ] [lo mo'ruλ]

Sembla que aquest nom es pot connectar amb San Llorenç de *Morunys* (OC V, 409-411) que en diversos documents del segle XVI s'esmenta com Sant Llorenç de *Morulls*. Coromines creu que s'ha de partir de formes mes antigues com *maruny-*, *marony-* o similars, esteses sobretot pel Pirineu (però *Maranyosa*, pda. de Lleida, i *Marinova*, pda. de Belianes, molt proper a Llorenç), que tenen tot l'aire d'haver estat noms comuns que devien tenir un ús apel·latiu. Així, encara en diversos parlars aragonesos trobem el mot *marueño*, “ocasionalmente, montones de piedras que se encuentran en el monte y se usan para sentarse” o “montón de piedras, de poca altura, y generalmente hecho de piedras pequeñas recogidas de los campos” (Bergua). Aquest significat, segons l'*OC*, degué ser el que tingué aquest mot en els nostres Pirineus i altres zones.

Aquesta definició s'escauria aproximadament bastant bé al cas de Llorenç, on existeix el topònim *les roques del Morull* ben explícit. En realitat, doncs, en el nostre cas, segons un estudi visual del lloc, *Morull* fóra un conjunt de roques situades en una punta o puig (*la punta el Morull* o, simplement, *lo Morull*). Llavors, *les roques del Morull* només seria gairebé una reduplicació tautològica, alguna cosa així com “les roques de les roques”.

D'aire indoeuropeu, preromà, segons Joan Coromines, relacionat amb el radical *MAR-* present en el grec “bloc de pedra”, llatí *MARMOR* “marbre”, cèltic *MARGILA/INA* “mineral calcari i argilós”.

Si la forma pretèrita hagués estat *Maruny o *Moruny, cosa que la impossibilitat de consultar documentació més antiga on s'esmenti aquest orònim no ens permet afirmar, podríem especular que el canvi *-uny > -ull* fos conseqüència d'una major productivitat de la terminació *-ull* en català. D'aquesta manera, en el cas de Sant Llorenç de Morunys el procés hauria estat *-unys > -ulls > -unys*, mentre que en el de Llorenç el canvi (*-uny > -ull*) s'hauria perpetuat. Tampoc no podem saber si el topònim és una romanalla de les llengües preromanes que hipotèticament es parlaven a la zona o, com molt bé podria ser pel que hem vist

anteriorment, un descendent, simple apel·latiu o genèric, d'època romànica (segurament bastant antic). Potser, el topònim és relacionable també amb el proper *els Morellons*, al límit entre Fullea (Garrigues) i Senan (Conca de Barberà).

Tanmateix, Moll (1987, 70) dona *Morull* com a cognom català derivat del cognom llatí *Marullus*, tot i que no tenim constància de la seva presència a Llorenç ni en localitats properes. En aquest cas potser caldria interpretar el topònim com "les roques que havien pretanyut a algú anomenat Morull", tot i que l'existència de la forma simple *lo Morull* sembla no abonar tant aquesta tesi.

Tossal Gros, lo [ò]

Situat ja al terme de Vallbona, però fita important del de Llorenç.

Viu, la punta el

Forma part de la serra dels Caugrossos.

Xifré, la punta el / Xifré, lo tossal del [tʃi'fre]

A la partió amb el terme de Vallbona de les Monges. *Cal Xifré* és el nom d'una casa de Llorenç.

ERES

Agustina, l'era l'; Andreu, l'era l'; Bori, l'era el; Bruixes, l'era les (als Solans, la llegenda conta que en aquest lloc s'hi reunien i ballaven les bruixes); Cabaler, l'era el; Coix, l'era el; Eres, les (entès com a "conjunt d'eres, eral"); Llarg, l'era el; Mília, l'era la; Mora, l'era el; Perlo, l'era el; Puça, l'era el; Quica, l'era la; Quim, l'era el; Rafel, l'era el Jaume el; Rafelet, l'era el (actualment hi ha edificat un xalet); Saltó, l'era el; Sileta, l'era el; Ton, l'era el; Xepe, l'era el.

CONSTRUCCIONS DIVERSES

Bernarda, la torreta la (ara convertida en granja); Calç, lo forn de la; Camil·lo, la cabana el; Càndida, la granja de la; Cementiri, lo; Martí, la cabana el; Martí, la granja el; Masia, la; Timoneda, la granja el; Tres, lo xalet del Pla el.

CAMINS

Alzines, lo camí de les; Bassa, la costa de la; Camí Pla, lo; Carrerada, la; Caugròs, lo camí del; Collada, lo camí de la; Comaname(t)lles, lo camí de les (les Comaname(t)lles són una partida de Maldà); Comunclot, lo camí de la; Comvidals, lo camí de les; Culrojós, lo camí dels; Espluga Calba, lo camí de l'; Forn de la Calç, lo camí del; Montblanquet, lo camí de [è]; Omells, lo camí dels (equival al camí del Caugròs, nom ara més usat); Peixeres, lo camí de les; Pera, la costa de la; Perdigons i Pintades, lo camí dels (partides gairebé íntegrament de Vallbona); Renyers, la costa dels; Saltó, la costa del; Solana, lo camí de la; Tossal, la pujada el; Tossal, la costa del; Tossal, lo camí del; Vila, la volta a la; Vilet, lo camí del (és el mateix que el camí de la Collada); Vinya Vella, la pujada de la; Vinyes, la costa les.

ROQUES

Bassa, la roca la; Morull, les roques del; Roques Roges, les; Sabata, la roca; Sord, les roques del.

HIDROTOPÒNIMS

Aigua, lo dipòsit de l'; Alzina, la bassa l'; Aubac, la s'quia de l'; Gallo, la bassa el; Garrell, la bassa el; Partidor, lo ("té y posseeix un pati anomenat lo Partidor de las Ayguas")